

משרד החינוך

עברית בחינוך הקדם יסודי והיסודי המזכירות הפדגוגית

יצירות ספרות

כיכר השמחה וכיכר העצב - מאת נורית זרחי דגם הוראה ליצירת הספרות

[דגם ההוראה על היצירה "כיכר השמחה וכיכר העצב" מאת נורית זרחי](#)

הסיפור "כיכר השמחה וכיכר העצב" מאת נורית זרחי הוא סיפורה של נועה-ניוטה, ילדה עולה חדשה המתגוררת כנראה במרכז קליטה לעולים. נועה-ניוטה חשה בתחילה בודדה, מנותקת ללא רצון להיקלט ולהסתגל לסביבה החדשה. במהלך הסיפור היא מסגלת לעצמה נקודת מבט אחרת על מציאות חייה ומצליחה לראות גם את היפה והטוב שבהם. דרך הסיפור לומד הקורא על קשיי הקליטה של הגיבורה ויכול לחוש ולהבין את המורכבות הרגשית שהיא שרויה בה.

הסיפור כתוב במבנה מורכב של "סיפור בתוך סיפור", למעשה כ"סיפור בתוך סיפור בתוך סיפור".

הסיפור הראשון הוא סיפור מסגרת הנושא אופי של סיפור ריאליסטי ומשקף את מציאות חייה של נועה-ניוטה; הסיפור הפנימי הוא דימוי ומשקף את עולמה הנפשי של הגיבורה. הסיפור הפנימי משמש גם כמסגרת לסיפור פנימי נוסף – סיפור אלגורי שמספר גיבור הסיפור הדמיוני.

במבנה זה של שלושה סיפורים יצרה המחברת שלושה מישורים הכרוכים יחד במערכת מורכבת ועדינה:

1. מישור ראשון (מציאותי) - נועה-ניוטה גיבורת הסיפור מתמודדת עם מציאות קשה - ארץ חדשה, שפה זרה, שם חדש והורים טרודים. היא מוצאת מפלט מקשיים אלה באמצעות בריחה אל עולם הדמיון.
2. מישור שני - עולם הדמיון שאליו בורחת נועה-ניוטה במחשבותיה מוצג כעולם שכולו טוב, כהיפוכו של עולם המציאות. במישור זה היא משוחחת עם שני גיבוריה הדמיוניים מון ו-לי.
3. מישור שלישי - בתוך עולם הדמיון נפתח בפני נועה-ניוטה שער נוסף שבו מסופר סיפור כיכר השמחה וכיכר העצב. מישור פנימי זה הוא לב הסיפור ותמציתו של המסר אשר בסופו של הסיפור מחולל את השינוי הרצוי במישור המציאותי.

הציר המקשר בין מקומות ההתרחשות הוא תהליך התפתחותה של הגיבורה, תהליך קשה ומכאיב של התמודדות עם קשיי קליטה והסתגלות לחיים חדשים בארץ. עיקר ההתרחשות חל דווקא בעולמה הפנימי של הגיבורה, וכל המתרחש בעולם החיצוני נראה כמעין רקע או מסגרת לסיפור הפנימי.

הסיפור כולו נמסר מפי מספר חיצוני כל יודע. הוא פורס בפני הקורא את האירועים החיצוניים כמו ההתרחשויות, המעשים והדיבורים של הדמויות בסיפור, וכן את ההתרחשויות הפנימיות – מחשבותיה, זיכרונותיה ותחושותיה של הגיבורה.